

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ

การศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

Causal Structural Model of Readiness to Work about Quality Assurance of Personnel's

Payap University, Muang District, Chiang Mai Province.

โดย

วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร

พินา จันทะแก้ว

รายงานวิจัยฉบับที่ 288

ปี พ.ศ. 2556

มหาวิทยาลัยพายัพ

บทคัดย่อ

ชื่อรายงานการวิจัย ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อนักวิจัย วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร; และพิณมา จันทะแก้ว

ปีที่ทำการวิจัยสำเร็จ 2556

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับของการได้รับการสนับสนุนจากองค์กร ความรู้ เจตคติ และความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยพายัพ จำแนกตามตัวแปรชีวสังคมภูมิหลัง 2. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยพายัพ เชิงทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3. ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยพายัพ จำแนกเป็นบุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย และบุคลากรสังกัดหน่วยงานสนับสนุน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย และบุคลากรสังกัดหน่วยงานสนับสนุน จำนวน 521 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง พบผลการวิจัยที่สำคัญดังนี้

1. จากการศึกษาระดับของการได้รับการสนับสนุนจากองค์กร ความรู้ เจตคติ และความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร มหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวม ทั้งบุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัยและบุคลากรสังกัดหน่วยงานสนับสนุน มีระดับของการได้รับการสนับสนุนจากองค์กร เจตคติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก รวมถึงมีความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับผ่านเกณฑ์

2. จากการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร มหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เชิงทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า หลังจากการ

ปรับโมเดลแล้ว เส้นอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวแปร และมีค่าการทดสอบความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ทุกค่า แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. จากการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร มหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกเป็นบุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย และบุคลากรสังกัดหน่วยงานสนับสนุน พบว่าในกลุ่มบุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย ตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การได้รับการสนับสนุนจากองค์กร เจตคติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาและความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .70, .24, และ.20 ตามลำดับ ขณะที่ในกลุ่มบุคลากรสังกัดหน่วยงานสนับสนุน ตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การได้รับการสนับสนุนจากองค์กร ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และเจตคติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .80, .17, และ.14 ตามลำดับ

จากข้อค้นพบที่ได้มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้

1. การให้การสนับสนุนด้านต่างๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ ข้อมูลข่าวสาร หรือแหล่งให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
2. การจัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เครือข่ายและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับวิธีการและกลยุทธ์ในการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน

Abstract

Title Causal Structural Model of Readiness to work about Quality Assurance of Personnel's
Payap University, Muang District, Chiang Mai Province.

Researchers Veerawan Wongpinpech ; and Peena Juntakaew

Date Completed 2013

The main objectives were (1) to examine the level of organizational supports, knowledge, attitude, and readiness to work about quality assurance of personnel's Payap university categorized by biosocial background (2) to prove the consistency of casual structural hypothesized model on the readiness in Quality Assurance Practice by empirical data, and (3) to study the casual factors of the readiness to work about quality assurance of personnel's Payap university considered by faculty members of faculties/colleges and staff of academic supports.

The subjects of this research were 521 faculty members of faculties/colleges and staff of academic supports. The data were collected by contributing questionnaires. Then, they were analyzed by descriptive statistics including t-test, One-way ANOVA, and casual structural model with latent variables. The results were as follows:

1. Examining on the level of organizational supports , knowledge, attitude, and readiness to work about quality assurance of personnel's Payap university showed that most of the subjects working as faculty members of faculties/colleges and staff of academic supports have the level of organizational supports, the attitude of quality assurance and the readiness in quality assurance practice in high level. They have over standard level of knowledge about quality assurance.

2. Proving the consistency of casual structural hypothesized model on the readiness in Quality Assurance Practice by empirical data found that after improving the model, the path coefficient was statistically significant at .05 for all variables and the model's overall fits were accepted in all values. Therefore, this casual structural model is consistent with empirical data.

3. Studying on the casual factors of the readiness to work about quality assurance of personnel's Payap university considered by faculty members of faculties/colleges and staff of academic supports indicated that the faculty members of faculties/colleges have the most influenced variables were the organizational supports, the attitude of quality assurance and the readiness in quality assurance practice with the path coefficient of .70, .24, and .29, respectively. As staff of academic supports the most influenced variables were the organizational supports, the attitude of quality assurance and the readiness in quality assurance practice with the path coefficient of .80, .17, and .14, respectively.

The important suggestions were as follows:

1. All personnel should be supported in various aspects such as materials, information or knowledge sources being beneficial for quality assurance.
2. Knowledge management stage should be organized in order to learning network and best practice on methodology, as well as preparing the readiness in Quality Assurance within the university and outside the university.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จได้ เนื่องจากบุคคลหลายท่านได้กรุณาช่วยเหลือ ให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ คำปรึกษาแนะนำ ความคิดเห็นและกำลังใจ

ขอขอบพระคุณอาจารย์สิริเลิศ กระแสชัย ผู้ช่วยอธิการบดี ที่ปรึกษาโครงการวิจัย ที่ให้การสนับสนุนคณะผู้วิจัยเป็นอย่างดีจนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ บัวเจริญ ดร.ยุวลักษณ์ จิระกิตติการ และดร. จูติ จูติจำเริญพร คณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ อุษณีย์ คำประกอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรอนงค์ แจ่มผล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัญชลี รักอริยะธรรม ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมพันธ์ วงษ์ดี ดร.จูติ จูติจำเริญพร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัญชลี รักอริยะธรรม คณะกรรมการประเมินงานวิจัยฉบับร่าง

ขอขอบพระคุณ ดร.ยุวลักษณ์ จิระกิตติการ ผู้วิจารณ์งานวิจัย

ขอขอบคุณทีมนักวิจัยโครงการย่อยทั้ง 25 ท่าน จาก 10 คณะวิชา 3 วิทยาลัย ที่ร่วมแรงร่วมใจ และเป็นกำลังสำคัญที่ช่วยให้งานวิจัยชิ้นนี้สามารถดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณบุคลากรมหาวิทยาลัยพายัพทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม/ ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

ขอขอบคุณ คุณกันยรัตน์ เอี่ยมอัมพร ผู้ประสานงานโครงการวิจัย เจ้าหน้าที่สำนักวิจัย และเจ้าหน้าที่สำนักประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวก ทำให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการได้ด้วยดี

ท้ายสุดนี้ คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ ครูอาจารย์ที่อบรมสั่งสอนให้คณะผู้วิจัยมีความวิริยะอุตสาหะที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และเป็นกำลังใจให้คณะผู้วิจัยเป็นอย่างดีตลอดมา

วิรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชรและคณะ

พฤษภาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพประกอบ.....	ฎ
บทที่1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
1.2. วัตถุประสงค์การวิจัย.....	2
1.3. ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4. ประโยชน์ที่ได้รับ.....	3
1.5. นิยามศัพท์.....	4
บทที่2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1. บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาประเทศ.....	8
2.2. การประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา.....	8
2.3. การประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ	36
2.4. ปัจจัยเชิงสาเหตุของความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ การศึกษา	43
2.5กรอบแนวคิดในการวิจัย	51
2.6 สมมติฐานการวิจัย	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
3.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
3.4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	60
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	106
5.1. บทย่อของกรวิจัย.....	106
5.2. สรุปผลการวิจัย.....	108
5.3. อภิปรายผล.....	110
5.4. ข้อเสนอแนะ.....	114
บรรณานุกรม.....	118
ภาคผนวก.....	123
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	124
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	160
ภาคผนวก ค คำสั่งการวิเคราะห์โมเดล.....	162
ประวัตินักวิจัย.....	165
รายชื่อผู้วิจัย โครงการย่อย.....	171

สารบัญชิตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 เปรียบเทียบตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพ ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)	23
2.2 วงจรในการจัดกระบวนการประเมินคุณภาพภายใน	27
3.1 จำนวนบุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัยที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามคณะวิชา/วิทยาลัย	55
3.2 สรุปเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้อง	62
4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างบุคลากร สังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย จำแนกตามคณะวิชา/วิทยาลัย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง/ภาระหน้าที่ในคณะวิชา/วิทยาลัย ประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยแพทย์ ประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และระยะเวลาที่มีประสบการณ์ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (จำนวน 334 คน)	64
4.2 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างบุคลากรสังกัดหน่วยงานสนับสนุน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยแพทย์ ประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และระยะเวลาที่มีประสบการณ์ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (จำนวน 187 คน)	67
4.3 ระดับของการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ความรู้ เจตคติ และความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร สังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย มหาวิทยาลัยแพทย์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มรวม	70
4.4 ระดับของการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ความรู้ เจตคติ และความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร สังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย มหาวิทยาลัยแพทย์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามคณะวิชา/วิทยาลัย	71
4.5 ระดับของการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ความรู้ เจตคติ และความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร สังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย มหาวิทยาลัยแพทย์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ	74
4.6 ระดับของการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ความรู้ เจตคติ และความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร สังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย มหาวิทยาลัยแพทย์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามอายุ	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.15 ระดับของการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ความรู้ เจตคติ และความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรสังกัดหน่วยงานสนับสนุนมหาวิทยาลัยแพทย์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานด้านการประกันคุณภาพ	90
4.16 ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ของข้อมูลที่ได้จากการวัดตัวแปรในการวิจัย บุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย (จำนวน 334 คน)	92
4.17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง บุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย	93
4.18 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง (Direct effects: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effects: IE) อิทธิพลรวม (Total effects: TE) ของตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลต่อตัวแปรผลและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุคูณกำลังสองของตัวแปร (Squared Multiple Correlation: R^2) บุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย	97
4.19 ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ของข้อมูลที่ได้จากการวัดตัวแปรในการวิจัย บุคลากรสังกัดหน่วยงานสนับสนุน (จำนวน 187 คน)	99
4.20 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง บุคลากรสังกัดหน่วยงานสนับสนุน ...	100
4.21 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง (Direct effects: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effects: IE) อิทธิพลรวม (Total effects: TE) ของตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลต่อตัวแปรผลและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุคูณกำลังสองของตัวแปร (Squared Multiple Correlation: R^2) บุคลากรสังกัดหน่วยงานสนับสนุน	104

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่	หน้า
2.1 ความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพ	12
2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพการศึกษาภายในกับการประเมินคุณภาพ ภายนอก	22
2.3 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ	40
2.4 กรอบแนวความคิดในการวิจัย	52
2.5 โมเดลสมมติฐาน	52
4.1 โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการ ประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ หลังจากที่ให้ความคลาดเคลื่อนในการวัดมีความสัมพันธ์กัน	96
4.2 โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการ ประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรสังกัดหน่วยงานสนับสนุน มหาวิทยาลัยพายัพ หลังจากที่ให้ความคลาดเคลื่อนในการวัดมีความสัมพันธ์กัน	103